

Milstolpar

Den 15 december 1934 samlades ett antal medlemmar i Halmstads naturskydds- och försköningsförening på hotell Svea för att ombilda föreningen att omfatta hela länet. Föreningen fick namnet Hallands Naturskyddsförening. För att hålla kontakten med medlemmarna startade utgivningen av Hallands Natur redan 1936. I år är det alltså 75 år sedan det startade.

Här några ”milstolpar” i föreningens historia:

Tillsammans med Harplinge hembygdsförening startade naturskyddsföreningen arbetet med att försöka fridlysa stranden längs Haverdalsbukten. Efter långa förhandlingar avslutades arbetet med att föreningen för 55.500 kronor förvärvade tångallmanningen, skogsallmanningen och en del av Fjälldalsområdet. Därmed var ett strandområde på 350 hektar skyddat från exploatering. Staten övertog 1937 köpet och 1942 bildades Haverdalsreservatet. Detta får man väl kalla en bra start för den nybildade föreningen.

1941 erhöll föreningen ett 10 hektar stort skogbevuxet område i Steninge av disponent J.E. Sager. Detta var början på vårt fastighetsinnehav. 1945 var det dags för ytterligare en gåva av Sager nämligen kustområdet i Steninge. Dessa områden utgör numera Steninge naturreservat. En angelägenhet för föreningen var att skydda någon ljunghed som exempel på landskapet i det gamla Halland. Genom några välvilliga donatorer kunde föreningen 1942 för 5000 kronor förvärva fastigheten Björsåkra-Bölinge på Hallandsåsen.

Naturvårdstankarna i landet var nya och det var ett pionjärarbete föreningen utförde när den förde naturskyddets talan i olika sammanhang. 1943 bestod föreningen av 201 medlemmar. Torsten Hallenborg (ordf. 1945-1960) uttryckte vid ett tillfälle målsättningen ”Näst efter fred i världen är naturvården den viktigaste angelägenheten för att fortsatt liv på jorden skall vara möjligt.” Under 1953 utökades fastighetsinnehavet med två nya donationer, Justina Bengtsson fullföljde sin brors önskan att skänka Råmebo bokskog och Artur Lindblom lämnade över ägandet av Björkelund till naturskyddsföreningen. Flera av de i länet numera skyddade områdena har initierats av naturskyddsföreningen t ex Morups Tånge, Gubbanåsan på Getterön och Sandsjöbacka i Kungsbacka.

Skyddet av hallandskusten har hela tiden legat naturskyddsföreningen varmt om hjärtat. Det började redan vid starten med Haverdalsområdet. Under 50- och 60-talet blev trycket på kusten allt större, sommarstugebyggena började växa upp på de få orörda områden som fanns kvar. Ett sådant område var Gullbranna där tio stugor byggts. Föreningen arbetade nu med att få de ännu obebyggda delarna av Laholmsbukten fridlysta. Som en följd av naturskyddsföreningens arbete donerade Ellen och Carl Larsson på Lilla Böslid sin andel (50%) i Gullbranna strandallmanning till föreningen. Genom bidrag från sponsorer kunde föreningen köpa in återstående delen av allmanningen för 64.000 kronor. När föreningen nu ägde hela området kunde arbetet med att lösa in de befintliga stugorna börja. Detta lyckades också och nu är området fritt från bebyggelse.

Hallands naturskyddsförening hade fram till 1970 varit helt självständig men nu var tiden mogen för ett samgående med Svenska Naturskyddsföreningen, som startade redan 1909 och alltså fyller 100 år i år. Nu blev föreningen ett länsförbund inom SNF. Ute i kommunerna hade också bildats lokala naturskyddsföreningar som nu ombildades till kretsar. Anslutningen till SNF innebar också att alla medlemmar nu fick tidskriften Sveriges Natur. Detta var några plock ur naturskyddsföreningens historia. För den som vill fördjupa sig mera finns alla årgångar av Hallands Natur och andra dokument i Folkrörelsernas arkiv i Halmstad.

Text: Åke Andersson